

Araştırma Makalesi

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Alan Gezisine Yönelik Görüşleri

Opinions of Preschool Teacher Candidates on the Field Trip

Research Article

Hatice Uysal Bayrak*¹ Melek Merve Güngör² Emine Küçük³

Karamanoğlu Mehmetbey
Uluslararası Eğitim
Araştırmaları Dergisi

Aralık, 2022
Cilt 4, Sayı 2
Sayfalar: 146-157
<http://dergipark.gov.tr/ukmead>

* Sorumlu Yazar

Makale Bilgileri

Geliş : 01.03.2022
Kabul : 18.11.2022
DOI: 10.47770/ukmead.1080470

Özet

Bu araştırma okul öncesi öğretmen adaylarının alan gezisine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik çalışma kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim-öğretim yılı İç Anadolu Bölgesinde bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Programının 4. sınıfında öğrenim gören 5'i erkek 31'i kadın olmak üzere toplam 36 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından oluşturulan açık uçlu sorular aracılığıyla Google Form üzerinden toplanmıştır. Elde edilen veriler, içerik analizi tekniğine göre çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda okul öncesi öğretmen adaylarının eğitim aldıkları fakültede alan gezilerine yönelik bir eğitim almadıkları ve gerekli bilgilere sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca elde edilen bulgular, okul öncesi öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun okul öncesi dönemde yer bulan alan gezisi etkinliklerine karşı olumlu tutum ve görüşe sahip olduğu, alan gezilerini okul öncesi dönemde önemli ve gerekli gördüklerini göstermiştir.

Anahtar kelimeler: Alan gezisi, okul öncesi eğitim, okul öncesi öğretmeni adayları

Abstract

This research was conducted to determine the opinions of preschool teacher candidates about the field trip. Phenomenological study, one of the qualitative research methods, was used in the study. The study group of the research consisted of 36 teacher candidates studying in the 4th grade of the Education Faculty Preschool Education Program of a state university in the Central Anatolia Region in the 2021-2022 academic year. A semi-structured interview form was used as a data collection tool in the research. Research data were collected through Google Form through open-ended questions created by the researchers. The obtained data were analyzed according to the content analysis technique. As a result of the research, it has been determined that the majority of preschool teacher candidates have positive attitudes and opinions towards field trip activities in the preschool period, and they consider field trips important and necessary in the preschool period. In addition, it was concluded that preschool teacher candidates did not receive any training for field trips in the faculty they were educated and did not have the necessary information.

International Journal of
Karamanoğlu Mehmetbey
Educational Research

December, 2022
Volume 4, No 2
Pages: 146-157
<http://dergipark.gov.tr/ukmead>

* Corresponding author

Article Info:

Received : 01.03.2022
Accepted : 18.11.2022
DOI: 10.47770/ukmead.1080470

Field trip, preschool education, preschool teacher candidates **Keywords**

¹ Nigde Omer Halisdemir University, Education Faculty, huyisal@ohu.edu.tr

² melekmerve16@gmail.com

³ eminekucuk2727@gmail.com

GİRİŞ

İnsan yaşamının temel yapıtaşının oluşturulduğu yıllar olarak bilinen okul öncesi eğitim dönemi, çocukların gelişimsel temellerinin oluşturulduğu kritik eğitim dönemini kapsamaktadır. Çocukların bu dönemdeki yaşantıları, edindikleri kazanımları ilerleyen yaşantılarında onlara yol gösterici ışık görevini üstlenmektedir (Erata, 2018). Bu dönem çocukların öğrenmeye son derece açık oldukları bir dönemdir. Bu dönemde çocukların zihni oldukça hızlı çalışmakta ve öğrenmeye aç bir durumda bulunmaktadır. Bu nedenle; okul öncesi eğitimde uygulanacak etkinliklerin seçilmesi, seçilen etkinliklerin doğru bir şekilde planlanması hususu oldukça önemlidir. Hazırlanan etkinlikler çocuğun doğal yapısını bozmadan çocukta doğuştan var olan merak duygusunu harekete geçirip bu merak duygusuyla edinebileceği etkinlikleri hedef almalıdır. Okul öncesi eğitim programının öncelikli hedef noktası, çocuklara zor akademik kavramlar öğretmek değil; onların bu süreçte merakla, sevinçle ve büyük bir istekle aktif katılım sağlayacakları keşfederek öğrenecekleri ortamlar oluşturmaktır (Cho, Kim ve Choi, 2003).

Çocukların yaşına ve gelişimine uygun bilgi, beceri ve tutum kazandırmada etkili olan eğitim programları hazırlanmalıdır. Okul öncesi eğitimde hazırlanan programların içerik olarak çocuğun doğal yapısını bozmayan, çocukta var olan merak duygusuyla edineceği etkinliklerden yola çıkarak çocukların doğaya ilgilerinden ve meraklarından yola çıkarak eğitim etkinlikleri planlanmalıdır. Çocukların bu dönemde görerek, dokunarak, hareket halinde yaparak-yaşayarak ve gerçek yaşam deneyimleriyle eğlenerek öğrenmelerini sağlayan etkinlikler planlanmalı; böylece öğrenmenin kalıcılığı sağlanmalıdır. Okul öncesi eğitim programının önemli özelliklerinden birisi, çocuğun günlük yaşam deneyimlerinden yola çıkarak, içinde bulunduğu çevrenin imkânlarını eğitim amaçlı kullanımını sağlamayı hedeflemektir (MEB, 2013). Oysaki günümüz toplumunda çocuklar gün geçtikçe açık alanlardan daha da uzaklaşarak evlerinde, ellerine aldıkları teknolojik aletlerle beton yığınları içinde hapsolmaktadırlar. Buldukları doğayı, çevreyi, kültürü doğal ortamlardan değil; medyadan, evlerinin pencerelerinin arkasından öğrenmeye başlamışlardır. Benzer şekilde okullarda da çocuklar çevreden soyutlanmış, daha çok akademik başarıya odaklanmış ve suya, toprağa dokunmayan, bulunduğu çevreyi tanımayan, sanayi ürünü materyallerle oluşturulmuş kapalı sınıf ortamlarına sıkışıp kalmış durumdadırlar. Fakat Handler ve Epstein'in (2010) de belirttiği gibi okul ortamının dışında ki açık alanlar çocukların daha yaratıcı keşifler yapmasına katkıda bulunmaktadır. Çocuklar açık alanlarda çeşitli duyarını aktif olarak kullanma imkânı bulmakta; doğada bulunan su, bitki, taş, toprak gibi birçok doğal nesneyi ve bu nesnelerin farklı biçimsel özelliklerini ilk elden öğrenme fırsatı kazanmaktadırlar. Okul öncesi öğretmenine bu süreçte oldukça büyük rol düşmektedir. Öğretmenlerin bu süreçte çocukların ilk deneyimlerini edinmesi, onlara ileriki yaşları için temel oluşturacak alışkanlıklar kazandırarak tüm gelişim alanlarını desteklemesi ve rehberlik etmesi beklenmektedir. Bu süreçte öğretmen çocuk için rol model ve rehberdir. Öğretmenlerden, çocukların aktif olarak katılabileceği etkinlikleri geliştirip uygulamasının yanı sıra bu etkinlikler esnasında farklı etkinlik içeriklerinin planlanması ve kullanılması da eğitsel faaliyetlerin kalıcılığını sağlar. İşte tam bu noktada çocukların açık alanlarda çeşitli duyarını aktif olarak kullanıp yaparak-yaşayarak öğrenme imkânı bulacakları etkili bir öğretim yöntemi olan alan gezileri akla gelmektedir.

Alan gezileri, çocukların fiziksel olarak sınıfın dışında, öğretmen rehberliğinde belirli kazanımlar ve yönergeler doğrultusunda, planlanmış, öğrenme hedeflerine göre düzenlenmiş olarak yapılan gezi etkinlikleridir. Alan gezisi etkinlikleri, eğitsel amaçlar doğrultusunda çocukların farklı ortamlarda deneyim kazanmaları olarak tanımlanmaktadır (Tal ve Morag, 2009). Chard'a (1998) göre alan gezileri, çocuklara gezi sürecinde aktiviteler yoluyla, ilk elden kişisel deneyimler kazandırırken onlara kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu vermektedir (akt. Erata, 2018). Çocuklar alan gezileriyle insanları, bitkileri, hayvanları, nesnelere kısacası ait olduğu çevreyi olay ve olguları gözlemlene fırsatı sağlamaktadır (Flexer ve Borun, 1984). Alan gezilerinin çocukların gelişimleri üzerinde birçok katkısı vardır. Alan gezileri çocukların günlük yaşamın streslerinden uzaklaşmalarını sağlarken çocuklara enerji vermektedir. Çocuklar çevre hakkında daha fazla bilgiye sahip olurken, yaratıcılıkları da gelişmektedir. Ayrıca alan gezileri sayesinde çocuklar arasındaki sosyal etkileşim dolayısıyla oyun, dil ve işbirliği becerileri de gelişmektedir (Bixler, Floyd ve Hammur, 2002). Alan gezileri çocukların koordinasyon, denge gibi becerileri başta olmak üzere psiko-motor gelişimlerini de desteklemektedir. Alan gezileri ile çocuklar buldukları toplumun kültürünü, tarihini, çevresini daha yakından tanıma imkânı bulurken, burada elde ettikleri deneyimleri paylaşmaktadır. Böylece buldukları dünyaya karşı bir merak ve saygı geliştirirken aynı zamanda hayal güçleri, gözlem yapma, kavrama gücü ve ilişkilendirme yetenekleri gelişmektedir (Gordon, 2014). Alan gezilerinin çocuklar için bunca olumlu katkısı bulunmasına rağmen öğretmenler tarafından bu geziler riskli bulunduğu için kendilerine daha az sorumluluk yüklenen, zaman ve maliyet açısından daha uygun olan diğer eğitim yöntemleri tercih edilmektedir. Nitekim alan gezileri çok fazla tercih edilmeyen bir eğitim yöntemi olarak kalmaktadır (Öz, 2015). Şimşek'e (2011) göre okul öncesi eğitim kurumlarında düzenlenen alan gezileri incelendiğinde yapılan alan gezilerinde daha çok kurum ve kuruluşların, hayvanat bahçesi ve piknik alanlarının tercih edildiği görülmektedir. Ancak bu tür ziyaret ve gezilerin bir öğrenme ortamı oluşturmaktan ziyade çocukların arkadaşları ile birlikte zaman geçirecekleri, paylaşımda bulunacakları eğlence ortamları olarak planlandığı anlaşılmaktadır. Oysaki nitelikli bir alan gezisinden beklenen plansız, belirli bir öğretim amacı olmaksızın belirlenmiş alanlar olarak değil, aksine belirli bir hedef doğrultusunda planlı ve programlı olarak düzenlenmiş gezi ve etkinlikler olarak tanımlanmaktadır (akt. Erata, 2018).

Alan gezilerini belirleyen en önemli unsur şüphesiz ki öğretmenlerdir (Behrendt ve Franklin, 2014). Öğretmen sınıflarında kullanacakları öğretim yöntemini belirlemede ve seçtiği öğretim yöntemini sınıfta uygulama konusunda özgürdür. Alan gezilerini planlama ve uygulama aşamasında öğretmenin üzerine çok daha fazla sorumluluk düşmektedir. Öğretmenlerden ilk olarak programda yer alan kazanımlara uygun göstergeler doğrultusunda hedeflerine uyumlu bir alan gezisi etkinliği planlamaları ve gezi düzenlenecek ortamı daha öncesinde görmeleri, ortamı tanımaları beklenmektedir. Çocuklara ziyaret sırasında araştırma ve keşfetmeleri için zaman vermeleri, çocuklarla alanda çeşitli etkinlikler yapmaları, çocukların

deneyimlerini pekiştirme imkânı vermeleri istenmektedir. Çocuklara paylaşım ve geri bildirim için fırsatlar vermek amacıyla gezi sonrasında sınıfta etkinlikler yapmaları da beklentiler arasındadır (DeWitt ve Storksdieck, 2008; Ramey-Gassert, 1997; Tutkun, Kılıç, Balcı ve Kök, 2019). Alan gezilerinde ortamda geçirilen zamanın belirli bir süresi vardır. Bu nedenle öğretmenlerden alan gezisi sürecinde geçirilen zamanının niteliğini arttırmaları için, geziye çıkmadan önceki günlerde çocuklara sürece dair bilgiler vermeleri ve onları hazırlamaları beklenmektedir. Çocukların gezi öncesinde ve sonrasında öğrendiklerini yapılan etkinlikler yardımıyla bütünleştirmesi önemlidir (Meiers, Reid, McKenie ve Mellor, 2013). Alan gezileri öğretmenlere çok fazla sorumluluk yükleyen ve yasal sorumluluğu fazla olan bunun yanında iyi planlanmadığında ise başarı sağlamanın zor olduğu bir etkinlik türüdür. Bu yüzden ki öğretmenlerin alan gezileri hakkında pek çok endişeleri ve korkuları bulunmaktadır. Dolayısıyla eğitim yöntemi olarak pek fazla tercih etmeyi istememektedirler. Bu açıdan bakıldığında meslek hayatına başlamadan, daha sahaya çıkmadan önce okul öncesi öğretmen adaylarının alan gezileri hakkında bilgilerinin, alan gezilerine yönelik görüşlerinin, üniversite eğitiminde alan gezisi deneyimlerinin, alan gezilerinin uygulama süreciyle ilgili neler yaptıklarının detaylı bir şekilde incelenmesi önemlidir. Unutulmamalıdır ki, her öğrenci geleceğin bir öğretmen adaydır ve insanlar bu süreçte buldukları okullardan neler öğreniyorsa ileride onları uygulayacaktır. Bu yüzden ki öğretmenlerin bir konuda ki bilgisini, yetkinliğini anlamak için okula, okulda aldığı eğitim incelenmelidir. Bu çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının alan gezilerine yönelik görüşlerinin belirlenerek; bu adayların alan gezilerine yönelik farkındalık oluşturmalarına katkı sağlaması amaçlanmıştır. Ayrıca bu konuyla daha öncesinde yapılmış hiç çalışmaya rastlanılmamış olmasından dolayı alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Okul öncesi öğretmen adaylarının alan gezisine yönelik görüşlerini incelemek amacıyla yapılan bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik çalışma ile gerçekleştirilmiştir. Fenomenoloji günlük olarak sıklıkla karşılaştığımız, ancak ayrıntılı ve derin bir anlayışa sahip olmadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için kullanılmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2016).

Çalışma Grubu

Okul öncesi öğretmen adaylarının alan gezilerine yönelik görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmada araştırmanın çalışma grubu oluşturulurken amaçlı örnekleme yönteminden faydalanılmıştır. Amaçlı örneklemede araştırmacılar temel olgular hakkında bilgi edinmek veya onu anlamak için bireyleri ve araştırma mekânlarını maksatlı bir biçimde seçerler (Creswell ve diğerleri, 2017). Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken “tamamen mevcut olan, ulaşması hızlı ve kolay olan ögelere dayanan.” (Patton, 2005) kolay ulaşılabilir örnekleme stratejisi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında İç Anadolu Bölgesinde bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Programının 4. sınıfında öğrenim gören 5 erkek ve 31 kadın olmak üzere toplam 36 öğretmen adayı oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında öğretmen adaylarından alan gezilerine yönelik görüşleri hakkında veri toplanabilmesi için araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlama sürecinde önce konuyla ilgili literatür taraması yapılmıştır. Hazırlanan görüşme formu, soruların anlaşılır olma ve araştırma amacına hizmet etme durumunu belirlemek amacıyla iki alan uzmanının görüşlerine sunulmuştur. Uzman görüşü sonrasında gönderilen 12 soru üzerinde gerekli eklemeler ve çıkarmalar yapılarak soru sayısı 10 soruya indirilmiştir. Araştırma soruları araştırmacılar tarafından oluşturulan açık uçlu sorular aracılığıyla Google Form üzerinden katılımcılara sunulmuştur.

Verilerin Analizi

Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yapılan araştırmadan elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve bu kavramlar arasındaki ilişkilere ulaşmaktır. Bu amaçla, toplanan veriler önce kodlanıp kavramsallaştırılarak organize edilerek listelenir ve verileri açıklayan temalar belirlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu kapsamda okul öncesi öğretmen adaylarından elde edilen veriler, her bir katılımcının sorulara verdiği cevaplardan yola çıkarak listeler oluşturularak yazılmıştır. Oluşturulan listelerde yer alan cevaplar kodlanmış ve kodların ortak yönleri göz önünde bulundurularak temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temaların anlaşılır hale gelmesi amacıyla araştırma sorularının her biri için tablolar oluşturulmuş ve frekans dağılımları eklenmiştir. Yapılan araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini belirlemek için tabloların altında hiçbir değişikliğe gidilmeksizin öğretmen adaylarının düşüncelerinin belirttiği sözel ifadelerle doğrudan alıntılar yapılarak yer verilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın bulguları öğretmen adaylarından elde edilen verilerin kodlanmasıyla çeşitli temalar altında birleştirilerek sunulmuştur.

Öğretmen adaylarına ilk olarak, “Okul öncesi dönemde alan gezilerinin önemi” hakkındaki düşünceleri sorulmuştur. Bu kapsamda öğretmen adaylarından alınan cevaplar tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.*Okul Öncesi Eğitimde Alan Gezilerinin Önemi İle İlgili Görüşler*

Tema	Kodlar	F	Kişiler
Katılma Durumları	Önemli	36	(E1,E2,E3,E4,E5,E6,E7,E8,E9,E10,E11,E12,E13,E14,E15,E16,E17,E18,E19,E20,E21,E22,E23,E24,E25,E26,E27,E28,E29,E30,E31,E32,E33,E34,E35,E36)
	Önemli değil	0	
Katılma Nedenleri	Yaparak yaşayarak öğrenmek	12	(E34,E32,E31,E21,E17,E15,E14,E13,E10,E8,E4,E1)
	Kalıcı öğrenmek	12	(E34,E32,E30,E29,E28,E27,E26,E23,E18,E13,E8,E6)
	Birinci elden kaynak	8	(E29,E28,E17,E12,E11,E8,E7,E5)
	Aktif yaşantı	7	(E25,E24,E19,E16,E15,E6,E2)
	Keşfetmeleri için	3	(E26,E21,E6)
	Eğlenerek öğrenmek	3	(E23,E20,E9)
	Bilimsel süreç becerileri	2	(E36,E33)
	Gözlem yapmaları	2	(E34,E3)
	Hayal dünyaları gelişimi	1	(E3)
	Doğaya karşı olumlu tutum	1	(E8)
	Gelişim alanlarını desteklemek	1	(E22)

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılım sağlayan okul öncesi öğretmen adayları (36) okul öncesi dönemde alan gezilerini önemli bulmuştur. Öğretmen adayları, okul öncesi dönemde yapılan alan gezilerinin çocuklara yaparak yaşayarak öğrenme (12), kalıcı öğrenme (12) ve birinci elden kaynak fırsatı sağladığına (8) yönelik görüşlerini ifade etmişlerdir.

Okul öncesi öğretmen adayları, "Okul öncesi dönemde alan gezileri önemli midir? Neden?" sorusuna yönelik görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

"Önemlidir çünkü birincil kaynak sunar ve çocukların daha kalıcı öğrenmelerini gerçekleştirir. Aynı zamanda doğaya karşı olumlu bir tutum geliştirmesini sağlar." (E8)

"Evet önemlidir. Çünkü çocukların yaparak yaşayarak öğrenmelerine ve birinci elden deneyim kazanmalarına olanak sağlar." (E17)

Bununla birlikte okul öncesi dönemde alan gezilerinin önemine yönelik farklı noktalara değinen öğretmen adayları da mevcuttur. Bu öğretmen adaylarından birinin düşünceleri şu şekildedir:

"Önemlidir. Çünkü çocuklar olabildiğince yaşayarak öğrenmeli, gözlem yapmalı ve hayal dünyası geliştirmelidir." (E3)

Öğretmen adaylarına ikinci olarak, okul öncesi dönemde alan gezilerinin yapılıp yapılmamasıyla ilgili düşünceleri sorulmuştur. Bu kapsamda öğretmen adaylarından alınan cevaplar tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2.*Okul Öncesi Eğitimde Alan Gezilerinin Yapılmasıyla İlgili Görüşler*

Tema	Kodlar	F	Kişiler
Katılma Durumları	Yapılmalı	36	(E1,E2,E3,E4,E5,E6,E7,E8,E9,E10,E11,E12,E13,E14,E15,E16,E17,E18,E19,E20,E21,E22,E23,E24,E25,E26,E27,E28,E29,E30,E31,E32,E33,E34,E35,E36)
	Yapılmamalı	0	
Katılma Nedenleri	Yaşayarak öğrenmek	7	(E3,E14,E15,E16,E22,E23,E24)
	Gözlem yapmak	6	(E3,E9,E15,E27,E34,E36)
	Kalıcı öğrenmek	6	(E5,E9,E11,E13,E32,E34)
	Her yerde eğitim sağlamak	5	(E12,E17,E18,E21,E23)
	Merakları canlı tutmak	5	(E16,E27,E28,E31,E35)
	Somut yaşantı sağlamak	4	(E1,E17,E33,E34)
	Aktif öğrenme	4	(E4,E5,E10,E27)

Eğitimden verim almak	3	(E7,E10,E13)
Keşfetmek	3	(E21,E27,E35)
Araştırmacı olmak	3	(E9,E16,E28)
Çevre duyarlılığı kazanmak	2	(E2,E19)
Eğlenerek öğrenmek	2	(E4,E12)
Sıradanlıktan kurtulmak	2	(E20,E26)
Hayal dünyasını geliştirmek	1	(E3)
Görsel öğrenmeye destek	1	(E6)
İlgi çekmek	1	(E8)
Problem çözmeye yardım	1	(E9)
Eğitici olması	1	(E11)
Sorgulamaya yardım etmesi	1	(E16)
Bilgi vermek	1	(E22)
Beceri kazandırmak	1	(E22)
Heyecanlandırmak	1	(E26)
Öğrenilenleri pekiştirmek	1	(E30)
Eğitime karşı olumlu tutum geliştirmek	1	(E31)

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılım sağlayan okul öncesi öğretmen adayları (36), okul öncesi eğitimde alan gezilerinin yapılması gerektiğini savunmuştur. Buna gerekçe olarak ise yaşayarak öğrenmek (7), gözlem yapmak (6), kalıcı öğrenmek (6) gibi etmenlerden bahsederek görüşlerini ifade etmişlerdir.

Okul öncesi öğretmen adayları, "Okul öncesi dönemde alan gezileri sizce yapılmalı mıdır? Neden?" sorusuna yönelik görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

"Yapılmalıdır, eğitimin yalnızca okulda olmadığını fark etmesi açısından da faydalı olacağını düşünüyorum, yerinde eğitim öğrenmelerin kalıcılığını sağlayacaktır." (E12)

"Evet yapılmalıdır. Çocuklar sürekli aynı ortamda tutulduğunda ve aynı şeyler yapıldığında bıkkınlık olabilir. Alan gezileri onlar için heyecan yaratacak, ilerlenen bu yola yeni bir soluk getirecektir." (E26)

"Bence yapılmalı, gerekli güvenlik önlemlerini alarak tabii, yaş grubuna her şeyi anlatamayız ya da anlattığımız her şeyi sınıf ortamına yansıtamayabiliriz alan gezileri bu gibi tikanıklıklara iyi gelebilir." (E33)

Öğretmen adaylarına üçüncü olarak, alan gezilerinin çocukların gelişim alanları üzerindeki etkisiyle ilgili düşünceleri sorulmuştur. Bu kapsamda öğretmen adaylarından alınan cevaplar tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3.

Alan Gezilerinin Çocukların Gelişim Alanları Üzerindeki Etkisiyle İlgili Görüşler

Tema	Kodlar	F	Kişiler
Gelişim Alanları	Bilişsel gelişim	18	(E36,E35,E34,E33,E32,E29,E27,E26,E24,E23,E18,E16,E15,E13,E5,E3,E2,E1)
	Tüm gelişim alanları	11	(E30,E25,E22,E21,E19,E14,E10,E9,E8,E7,E4)
	Sosyal gelişim	10	(E28,E24,E20,E18,E17,E16,E15,E13,E11,E5)
	Psikomotor gelişim	4	(E32,E27,E20,E15)
	Duygusal gelişim	4	(E33,E20,E18,E16)
	Duyuşsal gelişim	3	(E31,E12,E1)

Tablo 3 incelendiğinde, okul öncesi öğretmen adaylarının; "Alan gezileri çocukların gelişim alanlarından hangisini daha çok destekler?" sorusuna verdiği cevaplar incelendiğinde, okul öncesi öğretmen adaylarının alan gezilerinin bilişsel gelişim (18), tüm gelişim (11) ve sosyal gelişim (10) alanlarını desteklediğini düşündükleri görülmüştür.

Okul öncesi öğretmen adayları konuya yönelik görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

"Pek çok gelişim alanını etkiler ancak bilişsel gelişim alanını daha fazla etkilediğini düşünüyorum." (E22)

"Bütün gelişim anlamlarını destekler. En çok duyuşsal alanı desteklediğini düşünüyorum." (E8)

"Bana göre en çok duyuşsal alanlarında etkili olur. Çünkü alan gezileri çocuklarda olumlu tutum ve duygu geliştirmede çok etkilidir." (E31)

Öğretmen adaylarına dördüncü olarak, aylık planda alan gezilerine yer verilme sıklığı hakkındaki düşünceleri sorulmuştur. Bu kapsamda öğretmen adaylarından alınan cevaplar tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4.

Aylık Planda Alan Gezilerine Yer Verilme Sıklığı

Tema	Kodlar	F	Kişiler
Sıklık Durumu	Ayda 1 kez	8	(E2,E4,E7,E10,E11,E20,E28,E33)
	Ayda 1-2 kez	5	(E1,E3,E6,E22,E34)
	Ayda 2 kez	5	(E8,E13,E17,E25,E29)
	Ayda 4 kez	4	(E14,E19,E32,E36)
	Ayda 2-3 kez	2	(E24,E27)
	Ayda en az 1 kez	2	(E23,E30)
	2 ayda 1 kez	1	(E5)
	Dönemde 2 kez	1	(E9)
	Dönemde en az 4 kez	1	(E16)
	Ayda en fazla 3-4 kez	1	(E31)
	Ayda en fazla 4 kez	1	(E15)
	Ayda en az 4 kez	1	(E12)
	Ayda en az 2 kez	1	(E18)
	İmkânlar dâhilinde	1	(E35)

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının; "İdeal bir okul öncesi eğitim aylık planında alan gezilerine sizce ne sıklıkta yer verilmelidir?" sorusuna ayda bir kez (8), ayda bir-iki kez (5), ayda iki kez (5) gibi cevaplar vererek, düşüncelerini ifade ettikleri görülmüştür.

Okul öncesi öğretmen adayları konuya yönelik görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

"Çok ekonomik olmadığı için ve sorumluluğu fazla olduğu için Ayda 1 kere idealdir." (E4)

"Her hafta yapılacak bir alan gezisiyle, minimum dört gezinin ideal olacağını düşünüyorum." (E12)

"Bir yılda her hazırladığımız aylık planda alan gezilerine yer vermeliyiz. Bir ay içerisinde ise uygun şartlar sağlanırsa bir veya iki alan gezisini uygun olacağını düşünüyorum." (E22)

Öğretmen adaylarına beşinci olarak, içerisinde alan gezisinin olduğu bir ders alma durumu ile ilgili düşünceleri sorulmuştur. Bu kapsamda öğretmen adaylarından alınan cevaplar tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5.

İçerisinde Alan Gezisinin Olduğu Bir Ders Alma Durumu İle İlgili Görüşler

Tema	Kodlar	F	Kişiler
Alan gezisi dersi alma durumu	Hayır almadım	20	(E35,E34,E31,E26,E25,E24,E21,E20,E19,E16,E14,E13,E11,E10,E8,E7,E5,E3,E2)
	Bazı derslerin içeriğinin de vardı	9	(E36,E33,E30,E29,E28,E22,E15,E9,E6)
	Evet, alan gezisi dersi aldım	7	(E32,E27,E18,E17,E12,E4,E1)

Tablo 5 incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının eğitim aldıkları fakültede içeriğinde alan gezisinin yer aldığı bir ders aldınız mı? sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde; öğretmen adaylarının (20) böyle bir ders almadıklarının ifade ederken, öğretmen adaylarından (9) bazı derslerin içeriğinde alan eğitimini gördüklerini ifade etmişlerdir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının bu konuya yönelik görüşleri şu şekildedir:

"Alan gezisi dersi almadım fakat aylık planlar içerisinde alan gezilerinin önemini öğrendim." (E9)

"İçerik bakımından alan gezisine ve önemine değindiğimiz özel öğretim yöntemleri dersi aldım." (E15)

"Özel olarak alan gezileri üzerine bir ders almadık ama özel öğretim yöntemleri dersi kapsamında bu etkinlik türü hakkında bilgi sahibi olma şansı edindik." (E22)

Öğretmen adaylarına altıncı olarak, üniversite eğitimleri sırasında alan gezisine yönelik gözlem ve uygulama yapılma durumu ile ilgili düşünceleri sorulmuştur. Bu kapsamda öğretmen adaylarından alınan cevaplar tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6.

Üniversite Eğitimi Sırasında Alan Gezisine Yönelik Gözlem ve Uygulama Yapılma Durumu

Tema	Kodlar	F	Kişiler
Gözlem ve uygulama yapılma durumu	Hayır yapılmadı	31	(E1,E2,E3,E4,E6,E7,E8,E9,E10,E11,E13,E14,E15,E16,E18,E19,E20,E21,E22,E23,E24,E25,E26,E27,E28,E29,E31,E32,E33,E35,E36)
	Evet yapıldı	5	(E5,E12,E17,E30,E34)
Alan gezisi yapılan mekânlar	Anaokulu	4	(E12,E17,E26,E34)
	Çocuk kütüphanesi	2	(E5,E17)
	İlçedeki okullar	1	(E30)
	Kütüphaneler	1	(E30)

Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adayları, "Üniversite eğitiminiz sırasında alan gezisine yönelik gözlem ve uygulama yaptınız mı? Cevabınız evetse, alan gezisi yaptığınız yerleri yazar mısınız?" sorusuna 31 öğretmen adayı "hayır yapılmadı" cevabını verirken, 5 öğretmen adayının ise "evet yapıldı" cevabını verdiği görülmüştür. Alan gezisi yapılan mekânlar ise anaokulu (4), çocuk kütüphanesi (2), ilçedeki okullar (1) ve kütüphaneler (1) olarak sıralanmıştır.

Okul öncesi öğretmen adayları konuya yönelik görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

"Çocuk edebiyatı dersi kapsamında isteğe bağlı çocuk kütüphanesine gittim. Bunun dışında herhangi bir uygulama yapılmadı." (E5)

"Üniversite kapsamındaki anaokulunda gözlem yaptık." (E12)

"Evet. İlçedeki okullara gittik, kütüphanelere gittik." (E30)

Öğretmen adaylarına yedinci olarak, üniversite eğitimleri sırasında alan gezisi ile ilgili bir ders almaya yönelik görüşleri sorulmuştur. Bu kapsamda öğretmen adaylarından alınan cevaplar Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7.

Üniversite Eğitimi Sırasında Alan Gezisi İle İlgili Bir Ders Almaya Yönelik Görüşler

Tema	Kodlar	F	Kişiler
Alan Gezisi İle İlgili Bir Ders İsteme Durumları	İsterdim	34	(E36,E35,E34,E33,E32,E31,E30,E29,E28,E27,E26,E25,E24,E22,E20,E19,E18,E17,E16,E15,E14,E13,E12,E11,E10,E8,E7,E6,E4,E3,E2,E1)
İsteme Durumları	Kararsız kaldım	1	(E35)
	Başka bir ders içerisinde anlatılmasını isterdim	1	(E9)

Tablo 7 incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının üniversite eğitimi sürecinde alan gezisi ile ilgili bir ders olmasını ister miydiniz? sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde öğretmen adaylarının (34) böyle bir dersin olmasını isterken, diğer taraftan bir öğretmen adayı diğerlerinden farklı olarak bu konuda kararsız olduğunu ifade etmiştir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının bu konuya yönelik olarak görüşleri şu şekildedir:

"Evet, öğretmenlik hayatımızda süreçte nelere dikkat edeceğimiz konusunda bizlere rehber bir ders olacağını düşünüyorum. Ayrıca alan gezilerinin önemini kavramamızı sağlayacaktır bu dersin alınması." (E12)

"Bu alanda yaptığımız etkinlik planlarımızı uygulayabileceğimiz bu etkinlik türü ile ilgili daha kapsamlı bilgiler öğrenebileceğimiz bir ders olsun isterdim." (E22)

"Emin olamadım. Ama olacaksa uygulamalı olmasını isterdim. Yani bizzat alana gidip örneklerle anlatılması gibi." (E5)

Öğretmen adaylarına sekizinci olarak, alan gezileri sırasında dikkat edilmesi gereken noktalar ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Bu kapsamda öğretmen adaylarından alınan cevaplar tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8.

Alan Gezileri Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar İle İlgili Görüşler

Tema	Kodlar	F	Kişiler
Öğretmen Açısından	Güvenlik önlemleri alınmalı	27	(E1,E2,E5,E7,E8,E9,E10,E11,E13,E14,E15,E16,E17,E18,E20,E22,E23,E24,E25,E28,E29,E30,E31,E33,E34,E35,E36)
	Gerekli izinler alınmalı	7	(E1,E10,E12,E21,E22,E23,E26)
	Geziye veliler de katılmalı	5	(E5,E10,E21,E27,E31)
	Çocuklara gerekli bilgi aktarımı sağlanmalı	4	(E1,E3,E9,E22)
	Çocuklar dikkatle kontrol edilmeli	4	(E3,E4,E27,E31)
	Planlama yapılmalı	3	(E6,E12,E21)
	Çocuklara sorular sorulmalı	2	(E3,E8)
	Rehberlik yapılmalı	2	(E3,E17)
	Gezi sonrası değerlendirme yapılmalı	2	(E8,E12)
	Kurallar öğretilmeli	1	(E33)
	Kurallar drama çalışmasıyla pekiştirilmeli	1	(E33)
	Gerekli hazırlıklar tamamlanmalı	1	(E22)
Çocuk Açısından	Çocuk düzeyine uygun olmalı	5	(E4,E6,E16,E22,E25,E31,E34)
	İlgi çekici olmalı	5	(E10,E16,E19,E20,E22)
	Çocuk ihtiyaçlarına uygun olmalı	4	(E19,E22,E35,E36)
	Çocukla birlikte karar alınmalı	3	(E6,E8,E22)
	Eğitsel değer taşımali	2	(E20,E32)
	Amaca uygun olmalı	2	(E19,E24)
	Merak güdülenmeli	2	(E33,E34)
	Verimli olmalı	2	(E13,E32)
	Çocuklara rozet hazırlanmalı	1	(E12)
	Eğlenceli olmalı	1	(E20)
Hazırbulunuşluk düzeylerine dikkat edilmeli	1	(E33)	
Alan Açısından	Önceden kontrol edilmeli	4	(E5,E8,E21,E30)
	Ulaşım kolay olmalı	1	(E7)

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının, "Okul öncesi eğitimde alan gezileri sırasında dikkat edilmesi gereken noktalar nelerdir?" sorusuna yönelik görüşleri üç farklı kısımda incelenmiştir. Öğretmen açısından bakıldığında güvenlik önlemleri (27) ve gerekli izinler alınmalı (7); çocuk açısından bakıldığında çocuk düzeyine uygun (5) ve ilgi çekici olmalı (5); son olarak bir de alan açısından bakıldığında önceden kontrol edilmeli (4) ve ulaşım kolay olmalı (1) görüşleri sıralanmıştır.

Okul öncesi öğretmen adayları konuya yönelik görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

"Alan gezisi yapılacak yer çocuklar ile karar verilmelidir. Öğretmen daha önce gezi yapılacak yeri gidip görmelidir. Güvenlik önlemleri alınmalıdır. Çocukların gezi esnasında sorular sorulmalıdır. Gezi dönüşü hemen geziyi resmetmelerini istemelidir." (E8)

"Öncesinde gerekli izinler alınmalı (okul yönetiminden, velilerden, gezi yapılacak kurumdan) gezi öncesi planlama yapılmalı, çocuklara isimlerinin yazdığı bir rozet hazırlanmalı, gezi sonrası süreç değerlendirmesi yapılmalı." (E12)

"Öncelikle çocukların gelişim özellikleri, ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda bir alan gezisini planı yapılmaya özen gösterilmelidir. Bu etkenlere dikkat edilerek, çocukların yaşlarına uygun güvenli bir alan gezisini ortamı belirlenmelidir. Daha sonra Milli Eğitim Bakanlığı, okul müdürlüğü ve ailelerden gerekli izinler alınmalıdır. Gidilecek yer ile konuşulmalı ve ulaşım için gerekli araçlar belirlenerek hazırlıklar yapılmalıdır. Çocuklara bu konuda bilgi verilmeli ve onların bu konuda fikirleri alınmalıdır." (E22)

Öğretmen adaylarına dokuzuncu olarak, alan gezisindeki mekân tercihleriyle ilgili görüşleri sorulmuştur. Bu kapsamda öğretmen adaylarından alınan cevaplar tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9.
Alan Gezisindeki Mekân Tercihleriyle İlgili Görüşler

Tema	Kodlar	F	Kişiler
Mekân Tercihi	Doğal mekânlar	11	(E36,E31,E29,E24,E23,E19,E18,E13,E10,E3,E1)
	Tarihi mekânlar	8	(E35,E34,E28,E26,E13,E11,E5,E2)
	Müzeler	6	(E22,E16,E15,E8,E7,E3)
	Eğitsel mekânlar	4	(E32,E20,E13,E6)
	Eğlendirici mekânlar	3	(E32,E26,E13)
	Ormanlar	2	(E33,E8)
	Bilim ile ilgili mekânlar	2	(E30,E16)
	Güvenli mekânlar	2	(E33,E17)
	Çocuğa göre mekânlar	2	(E27,E17)
	Parklar	2	(E33,E22)
	Etkinlik türüne göre mekânlar	2	(E21,E9)
	Bahçeler	1	(E22)
	Kapalı alanlar	1	(E23)
	Akvaryumlar	1	(E4)
	Hayvanat bahçeleri	1	(E7)
	Fabrikalar	1	(E12)
	Atölyeler	1	(E22)
	Kütüphaneler	1	(E22)

Tablo 9 incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının bir alan gezisi düzenleyecek olsanız daha çok nasıl mekânları tercih edersiniz? sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde öğretmen adaylarının; doğal mekânlar (11), tarihi mekânlar (8), müzeleri (6) daha çok tercih ettikleri görülmektedir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının bu konuya yönelik olarak görüşleri şu şekildedir:

“Çocukları hayata hazırlayacak polis merkezi, aile sağlık merkezi vs. ve tarihi mekânları tercih ederim.” (E5)

“Açık mekânlara çünkü çocukların daha çok aktif olmalarını, hem de çevrelerini daha çok tanımaları için doğa gezilerine çıkarmayı tercih ederdim.” (E18)

“Çocukların gelişimlerine ve yaşına uygun ilgi, ihtiyaçları doğrultusunda çocuklarında fikirlerini alarak alan gezileri düzenlerdim. Çocukları her yönü ile destekleyecek ve farklı alanlarda bilgi sahibi olabilecekleri müzeler, kütüphaneler, mesleki atölyeler, parklar veya bahçeler gibi mekânları tercih ederim.” (E22)

Öğretmen adaylarına onuncu olarak, alan gezisi sırasında bir yetişkinin kaç çocukla ilgilenmesi gerektiği ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Bu kapsamda öğretmen adaylarından alınan cevaplar tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10.*Alan Gezisi Sırasında Bir Yetişkinin Kaç Çocukla İlgilenmesi Gerektiği ile ilgili Görüşler*

Tema	Kodlar	F	Kişiler
Çocuk Sayısı	10	8	(E1,E2,E3,E5,E15,E26,E29,E35)
	3-5	8	(E6,E10,E13,E16,E21,E31,E33,E36)
	5-10	6	(E9,E11,E18,E19,E22,E27)
	5	5	(E17,E20,E26,E30,E32)
	Tüm sınıf	5	(E6,E20,E24,E28,E31)
	2	3	(E7,E8,E23)
	15	2	(E4,E12)
	1	2	(E14,E34)
	12	1	(E25)

Tablo 10 incelendiğinde araştırmaya katılım sağlayan okul öncesi öğretmen adaylarının, “Sizce alan gezisi sırasında bir yetişkin en fazla kaç çocukla ilgilenmelidir?” sorusuna yönelik görüşlerine bakıldığında 10 çocukla (8), 3-5 çocukla (8), 5-10 çocukla (6) ilgilenmeli görüşleri en çok verilen yanıtlar arasında yerini almıştır.

Okul öncesi öğretmen adayları konuya yönelik görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Sınıfında ne kadar çocuk bulunuyorsa ilgilenmek zorundadır ancak ideal olarak çocukların verim alabilmeleri ve bilgi sahibi olabilmeleri için en fazla 7 veya 8 çocukla ilgilenmelidir diye düşünüyorum.” (E22)

“Okul öncesi dönemde çocuklar çok hareketli oldukları için bir yetişkinin çok fazla çocukla ilgilenme olasılığı olmuyor. Bu yüzden bir yetişkin en fazla 3-4 çocukla ilgilenmelidir. Ama bu yetişkin bir okul öncesi öğretmeni ise öğretmen, birçok çocukla aynı anda ilgilenme yetkinliğine sahip olmalıdır.” (E31)

“Bir yetişkin bir çocukla ilgilenmeli. Ama imkânlar dâhilinde gibi görünmüyor :)” (E34)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Okul öncesi öğretmen adaylarının alan gezilerine yönelik görüşlerinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada, öğretmen adaylarına okul öncesi dönemde yer bulan alan gezisi etkinliklerinin önemi hakkındaki görüşleri sorulmuş ve araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tamamının okul öncesi dönemde alan gezisi etkinliklerini önemli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada okul öncesi dönemde yapılan alan gezisi etkinliklerinin çocukların yaparak-yaşayarak öğrenme, gözlem yapma ve kalıcı öğrenme gibi akademik becerilerine katkısı olduğu vurgusu yapılmış olmakla birlikte; çok az sayıda öğretmen adayı ise çocukların hayal dünyasını geliştirmek, ilgilerini çekmek için alan gezilerinin yapılmasını gerekli gördüklerini belirtmişlerdir. Alan yazın incelendiğinde bu konu ile ilgili daha öncesinde yapılan araştırmalarda alan gezilerinin çocuk için eğitimsel açıdan birçok yararının olduğu ortaya koyulmuştur (Bozdoğan, Okur ve Kasap, 2015; Kızıldaş ve Sak, 2018). Alan gezileri ile ilgili Tutkun ve arkadaşlarının (2019) yaptığı bir araştırmada ise okul öncesi öğretmenleri alan gezilerinin eğlence yoluyla kalıcı öğrenmeyi sağladığını belirtmişlerdir.

Okul öncesi öğretmen adaylarına alan gezilerinin çocukların gelişim alanlarından hangilerini daha çok desteklediği sorulmuş ve verilen yanıtlar incelendiğinde alan gezilerinin çocukların en fazla bilişsel gelişim alanını desteklerken, en az etkilediklerini düşündükleri gelişim alanının ise duyuşsal gelişim alanı olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının böyle düşünmesine sebep olarak doğal çevrede yapılan alan gezisi etkinliklerinin çocukların bilimsel süreç becerilerini geliştirmesi dolayısıyla da bilişsel gelişim alanını desteklemesi şeklinde yorumlanmış olabileceği gösterilebilir. Bu konu hakkında alan yazın incelendiğinde alan gezilerinin çocukları bilişsel ve sosyal gelişim alanlarında destekledikleri konusunda araştırmaların öncelikte olduğu görülmektedir. Kızıldaş ve Sak'ın (2016) okul öncesi eğitim programında yer alan etkinliklerle bütünleştirilmiş olan alan gezisi etkinliklerinin 48-66 aylık çocukların sosyal-duygusal beceri gelişimine etkisinin incelendiği deneysel desenli araştırmasında son test puanlarına göre deney grubunun sosyal-duygusal beceri gelişimin kontrol grubuna göre olumlu anlamda bir artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bütünleştirilmiş etkinliklerde uygulanan alan gezisi etkinliklerinin çocuklara kazandırdıklarının uygulamadan üç ay sonra hala kalıcılığının devam ettiği görülmüştür. Alan yazında yer alan bir diğer çalışma olan Açar'ın (2010) çalışmasında da alan gezilerinin çocukların çevreye duyarlılıklarını arttırdığı, eleştirel düşünce becerilerini olumlu bir şekilde geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Okul öncesi öğretmen adaylarına alan gezileri sırasında dikkat edilmesi gereken noktaların neler olduğu sorulmuş ve bu soruya öğretmen adayları, öğretmen adayı açısından, çocuk açısından ve gezilen alan açısından başlığı altında üç tema oluşturmuşlardır. Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu her şeyden önce güvenlik önlemlerinin alınmasının gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğretmen adaylarına bir alan gezisi düzenleyecek olsalar, mekân tercihleri sorulmuş ve öğretmen adaylarının doğa ve açık alan gezilerini daha çok tercih edecekleri görülmüştür. Alan yazın incelendiğinde Şentürk'ün (2015)

yapmış olduğu araştırmada öğretmenlerin alan gezileri için mekân tercihlerinin genellikle bilim merkezlerine yönelik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının alan gezisinde kaç çocukla ilgilenebileceği sorulmuş ve verilen cevaplar incelendiğinde öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu bir yetişkin en fazla sekiz çocukla ilgilenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Yine, okul öncesi öğretmen adaylarına ideal bir okul öncesi eğitim aylık planında ne sıklıkla alan gezilerine yer verilmesi gerektiğine yönelik soru sorulmuş ve verilen cevaplar incelendiğinde öğretmen adaylarının bir aylık plan içerisinde en az bir kez alan gezisi düzenlenmesi gerektiğini ifade ettikleri görülmüştür. Alan yazın incelendiğinde ise okul öncesi öğretmenlerinin alan gezilerini, eğitim öğretim yılı içerisinde en çok 1-2 kez planladıkları ya da hiç tercih etmedikleri anlaşılmaktadır. Koç ve Sak'ın (2017) okul öncesi eğitim programında yer alan etkinlikleri uygulama durumlarını araştırdıkları çalışmasından elde edilen bulgular sonucunda en az tercih edilen etkinliğin alan gezisi etkinliği olduğu ortaya çıkmıştır. Okul öncesi öğretmenleri alan gezisine programda yer verilme sıklığını, henüz üniversite eğitimleri sırasında aldıkları teorik bilgilerle uyumlu bir şekilde ayda en az bir kez olması gerektiğini düşünürken; alana/uygulamaya geçen öğretmenlerin pratikte yılda en çok bir iki kez programında yer vermesi oldukça düşündürücü bulunmuştur. Veli izinlerinin ve uzun süren prosedürlerin buna neden olabileceği gibi gerçek hayatta alan gezisi esnasında yetişkin başına düşen çocuk sayısının çokluğunun, dolayısıyla gerekli güvenlik önlemlerinin sağlanamaması da alan gezilerinin programda beklenen ve istenenden daha az yer bulmasının nedenleri arasında olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının daha öncesinde alan gezisinin yer aldığı bir ders alıp almadıklarını anlamak için, eğitim aldıkları fakültede içeriğinde alan gezisinin yer aldığı bir ders alıp almadıkları sorulmuş ve verilen cevaplardan yola çıkarak öğretmen adaylarının yükseköğrenimleri esnasında alan gezilerine yönelik herhangi bir ders almadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının üniversite eğitimleri sırasında bir alan gezisi etkinliğine katılım fırsatı bulup, gözlem ve uygulama yapma imkânları olup olmadığını anlamak için yönlendirilen soruya gelen cevaplara göre öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu tarafından buldukları okullarda alan gezileri yapılmadığı ifade edilmiştir. Çok az sayıda öğretmen adayı ise alan gezilerinin yapıldığını ve bu alan gezilerinin daha çok anaokulu, çocuk kütüphanesi, ilçedeki okullar ve kütüphanelere yönelik olduğunu belirtmiştir. Öğretmen adaylarının eğitim yönünden alan gezisi etkinlikleri konusunda yetersiz oldukları, doğrudan bir ders almadıkları; ayrıca yapılan alan gezisi etkinliklerinin ise daha çok öğretmen adaylarının aldığı diğer dersler ve onların ödevleri ile ilintili olduğu ifade edilebilir. Okul öncesi öğretmen adaylarının alan gezilerine yönelik bir ders alma konusundaki düşüncelerini görmek için; öğretmen adaylarına üniversite eğitimleri sürecinde alan gezisi ile ilgili bir dersleri olsun isterler miydi sorusu sorulmuş ve öğretmen adaylarının verdiği cevaplar neticesinde öğretmenlerin alan gezilerine yönelik bir dersleri olmasını istedikleri anlaşılmıştır.

ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sonuçlarından elde edilen verilerden yola çıkarak öğretmen adaylarına, politika yapıcılara ve bu konu hakkında araştırmalar yapıp konuyu derinlemesine incelemek isteyen araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Okul öncesi öğretmenliği programında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarına alan gezilerine yönelik olarak alan gezisi eğitimi adında bir ders programa eklenerek adayların seçmeli ya da zorunlu olarak bu dersten faydalanması sağlanabilir. Böylece öğretmen adaylarının alan gezilerinin uygulama süreciyle ilgili gerekli teknik bilgi ve beceriyi, üniversite eğitimleri sırasında kazanmaları sağlanabilir. Öğretmen adayları bu alanda gerekli bilgi ve beceriyi edindikten sonra öğretmen adayları bir alan gezisi etkinliğine dâhil edilebilirler, ayrıca öğretmenlik staj uygulamalarında edindikleri bilgiler ışığında alan gezisi etkinlikleri planlamaları, planladıkları alan gezilerini uygulamaları için fırsatlar verilebilir. Böylece geleceğin bilim adamlarını, doktorlarını, öğretmenlerini yetiştirecek olan okul öncesi öğretmen adaylarına gerekli bilgi, beceri ve donanım kazandırılabilir. Ayrıca öğretmen adaylarına ilerleyen zamanlardaki meslek hayatlarında alan gezileri ile çocukların eğlenerek kalıcı bir şekilde öğrenmesini, bilgiyi içselleştirmesi için çocuğun aktif olarak öğrenme sürecine katan etkinlikleri nasıl kullanacağı öğretilir.

Bundan sonraki çalışmalarda farklı üniversitelerde, okul öncesi öğretmenliği eğitimi alan öğretmen adaylarının alan gezilerine yönelik bakış açıları araştırılabilir. Eğitim hayatında alan gezilerine yönelik bir eğitim dersi alan ve uygulamalara katılan okul öncesi öğretmen adayları ile bulunduğu fakültelerde alan gezilerine yönelik bir eğitim dersi almayan, böyle bir uygulamaya dâhil edilmeyen öğretmen adayları kıyaslanabilir. Okul öncesi öğretmen adaylarının alan gezilerine yönelik görüşleri farklı yöntem ve teknikler (doküman incelemesi, gözlem, vb.) kullanılarak araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Açar, S. (2010). *İlköğretim sosyal bilgiler dersinde gözlem gezisi uygulamasının öğrencilerin eleştirel düşünme becerisine ve çevre duyarlılığına etkisi* (Yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Behrendt, M., & Franklin, T. (2014). A review of research on school field trips and their value in education. *International Journal of Environmental and Science Education*, 9(3), 235-245.
- Bixler, R. D., Floyd, M. E., & Hammitt, W. E. (2002). Environmental socialization: Qualitative tests of the childhood play hypothesis. *Environment and Behavior*, 34(6), 795-818.
- Bozdoğan, A. E., Okur, A., & Kasap, G. (2015). Planlı bir alan gezisi için örnek uygulama: Bir fabrikası gezisi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 79-90.

- Cho, H. S., Kim, J., & Choi, D. H. (2003). Early childhood teachers' attitudes toward science teaching: A scale validation study. *Educational Research Quarterly*, 27(2), 33.
- Creswell, C., Violato, M., Fairbanks, H., White, E., Parkinson, M., Abitabile, G., ... & Cooper, P. J. (2017). Clinical outcomes and cost-effectiveness of brief guided parent-delivered cognitive behavioural therapy and solution-focused brief therapy for treatment of childhood anxiety disorders: a randomised controlled trial. *The Lancet Psychiatry*, 4(7), 529-539.
- DeWitt, J., & Storksdieck, M. (2008). A short review of school field trips: Key findings from the past and implications for the future. *Visitor studies*, 11(2), 181-197.
- Erata, F. (2018). *Okul öncesi eğitimde alan gezilerinin uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi* (Doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Flexer B. K., & Borun M. (1984). The impact of a class visit to a participatory science museum exhibit and a classroom science lesson. *Journal of Research Science Teaching*, 21(9), 863- 873.
- Gordon, D. (2014) Nature lesson for kindergarden readiness. 19.08.2021 tarihinde <http://www.first5amador.com/> adresinden erişilmiştir.
- Handler, D., & Epstein, A. (2010). Nature education in preschool. *Highscope Extensions*, 25(2), 1-7.
- Kızıldaş, E., & Sak R. (2016). Okul öncesi eğitimde alan gezisi etkinlikleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 536-554.
- Kızıldaş, E., & Sak R. (2018). Anne-babaların perspektifinden alan gezisi etkinlikleri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 468-480.
- Koç, F., & Sak, R. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programındaki etkinliklere yönelik öz-yeterlik inançlarının incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(1), 43-71.
- MEB. (2013). Okul öncesi eğitim programı. Ankara. 10.02.2020 tarihinde <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> internet adresinden erişilmiştir.
- Meiers, M., Reid, K., McKenzie, P., & Mellor, S. (2013). Literacy and numeracy interventions in the early years of schooling: A literature review. Report to the Ministerial Advisory Group on Literacy and Numeracy. Australian Council for Educational Research.
- Öz. G. (2015). *Öğretim yöntemlerinden gezi gözlem ve inceleme metodunun uygulanmasında ortaya çıkan problemlere ilişkin öğretmen görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi), Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Patton, M. Q. (2005). *Qualitative Research*. New York: John Wiley & Sons, Ltd.
- Ramey-Gassert, L. (1997). Learning science beyond the classroom. *The Elementary School Journal*, 97(4), 433-450.
- Şentürk, E. (2015). *Field trips to science centers: Teachers' perspectives, roles, and reflections* (Doctoral Dissertation). Middle East Technical University, Ankara.
- Tal, T., & Morag, O. (2009). Reflective practice as a means for preparing to teach outdoors in an ecological garden. *Journal of Science Teacher Education*, 20(3), 245-262.
- Tutkun, C., Aydın Kılıç, Z. N., Balcı, A., & Kök, M. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi etkinliğine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 469-487.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.